

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертаційної роботи Денчик Оксани Русланівни
на тему: «Моделі та методи інтегрованого управління ризиками
проектів в агропромисловому комплексі»,
що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 «Менеджмент»**

Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт установи

Основним завданням аграрного сектору країни є забезпечення в достатньому обсязі населення якісними та доступними продуктами харчування. Зважаючи на збільшення чисельності населення планети та зміни клімату для збільшення об'ємів виробництва сільськогосподарської продукції є необхідність застосовувати проектний підхід в аграрному секторі, що допоможе пришвидшити процеси адаптації до нових умов виробництва.

Успіх реалізації аграрних проектів в значній мірі залежить від майстерності команди проекту своєчасного та адекватного управління ризиками, а також можливостями даних проектів. Зважаючи на те, що крім ризиків, які характерні для всіх проектів, аграрні проекти мають свої специфічні ризики, тобто є потреба в використанні інструментарію управління ризиків саме для аграрних проектів.

А отже, дисертаційна робота, що присвячена розробці моделей та методів інтегрованого управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі, є актуальною і практично значимою.

Дисертаційна робота виконана в рамках тематичного плану науково-дослідних робіт Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК» в рамках науково-дослідної роботи «Розробка моделей, методів та креативних технологій управління ризиками проектів бізнесу» (номер державної реєстрації 0116U005033). У цих дослідженнях автор був виконавцем окремих розділів.

Формулювання наукової задачі, нове вирішення якої одержано в дисертації. Метою дослідження є підвищення ефективності управління

проектами в агропромисловому комплексі шляхом впровадження нових моделей та методів інтегрованого управління ризиками з урахуванням можливостей, загроз та сезонних ризиків.

Для досягнення зазначеної мети в дисертаційній роботі вирішуються такі завдання:

- проведено аналіз предметної галузі, зокрема: особливостей суб'єктів господарювання агропромислового комплексу, застосування методології управління проектами в агропромисловому комплексі, ризиків таких проектів, існуючих моделей та методів управління ризиками;

- удосконалено термінологічний базис інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу;

- проведено класифікацію ризиків проектів агропромислового комплексу;

- розроблено концептуальну модель інтегрованого управління ризиками агропромислового комплексу;

- розроблено модель управління сезонними ризиками проектів агропромислового комплексу;

- вдосконалено методи інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу;

- вдосконалено метод управління можливостями та загрозами проектів агропромислового комплексу;

- дістав подальшого розвитку метод управління сезонними ризиками проектів агропромислового комплексу;

- апробовано результати досліджень у практиках управління проектами суб'єктів господарювання агропромислового комплексу.

Об'єктом дослідження дисертаційної роботи є процеси управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі, предметом дослідження – моделі та методи інтегрованого управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Уперше розроблено концептуальну модель інтегрованого управління ризиками «КВІТКА» проектів агропромислового комплексу, яка, на відміну від існуючих, дозволяє отримати синергетичний ефект від поєднання кращих елементів методологій PMI (PMBOK), P2M, PRINCE2, ISO 21500, AGILE та заповнити прогалини між процесами управління ризиками даних методологій з метою гнучкого реагування на виникнення ризикованих подій в проектах агропромислового комплексу.

Уперше розроблено модель управління ризиками проектів агропромислового комплексу «4 СЕЗОНИ», яка на відміну від існуючих, ґрунтується на ідентифікації ризиків для кожного конкретного сезону року та розроблені для кожного із них заходу із запобігання та уникнення

Удосконалено методи інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу. Запропоновано, в залежності від наявного часу на управління ризиками керівнику проекту агропромислового комплексу, на вибір скорочений або повний методи інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу. Повний метод інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу дозволяє, за принципом взаємодоповнення, провести процедури управління ризиками з методологій управління ризиками PMI (PMBOK), P2M, PRINCE2, ISO 21500, AGILE у проектах агропромислового комплексу, що дає змогу ретельно та ефективно управляти ризиками таких проектів. Скорочений метод інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу, на відміну від існуючих, дозволяє скоротити витрати часу на управління ризиками в проектах агропромислового комплексу за рахунок проведення лише обов'язкових процедур з управління ризиками таких проектів.

Удосконалено метод управління можливостями та загрозами проектів агропромислового комплексу, який ґрунтується на застосуванні інтерактивної матриці Вейріха та, на відміну від існуючих, дозволяє провести аналіз слабких та сильних сторін, загроз та можливостей проекту, а також розробити

відповідні стратегії з метою зменшення впливу загроз та якісного використання можливостей.

– *Отримав подальший розвиток* метод управління сезонними ризиками проектів агропромислового комплексу, який, на відміну від існуючих, ґрунтується на групуванні ризиків за сезонами року, та надає можливість гнучкого управління ними за рахунок підбору методу боротьби з ризиком згідно сезону року.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Усі результати науково обґрунтовані та спираються на загальнонаукові принципи проведення досліджень, фундаментальні положення системного підходу, методологію управління проектами та процесний підхід, зокрема: . системний аналіз при виявленні особливостей управління проектами агропромислового комплексу, а також їх ризиків; процесний підхід для аналізу сучасних підходів в управління ризиками проектів; порівняльний аналіз для виявлення проблем та ризиків, що виникають в процесі управління проектами агропромислового комплексу, а також їх класифікації; методи управління ризиками для ідентифікації ризиків, їх оцінки та планування реагування на них; методи дивергенції, трансформації та конвергенції для інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу; матриця Вейріха для управління можливостями та загрозами проектів агропромислового комплексу; метод експертних оцінок та теорія ймовірності для оцінювання ризиків проектів агропромислового комплексу.

Наукове та практичне значення роботи. У дисертаційній роботі теоретично узагальнено, а також подано нове вирішення науково-прикладного завдання щодо розроблення моделей та методів інтегрованого управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі. Результати роботи мають важливе значення для організації управління проектами в агропромисловому комплексі та дають змогу підвищити ефективність рішень щодо управління ризиками та можливостями.

Впровадження результатів дослідження сприятимуть розвитку методології управління проектами, практика управління проектами буде збагачена наступними отриманими практичними результатами дисертаційної роботи:

- алгоритми методів інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу;
- алгоритм методу управління можливостями та загрозами проектів агропромислового комплексу;
- алгоритм методу управління сезонними ризиками проектів агропромислового комплексу.

1. **Використання результатів роботи.** Результати досліджень упроваджено у процес управління процес управління проектами агропромислового комплексу в Приватному сільськогосподарському підприємстві «Олександрія», с. Олександрівка Ширяєвського р-ну Одеської обл. та Фермерському господарстві «Вороненко», с. Чорнобаївка Білозерського р-ну Херсонської обл. Застосування розроблених автором моделей та методів інтегрованого управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі дозволило знизити рівень непередбачених витрат на 10-15% порівняно з іншими подібними проектами.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок автора. За темою дисертаційної роботи опубліковано 20 наукових праць, з них, 3 статті у наукових фахових виданнях України, з яких 2 включені до міжнародних наукометричних баз, 1 стаття у наукових фахових виданнях інших держав, з яких 1 включена до міжнародних наукометричних баз, та 13 публікацій тез за матеріалами конференцій, а також 3 наукові праці, що додатково відображають наукові результати дисертації:

- статті у наукових фахових виданнях України, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Денчик О. Р., Бедрій Д. І., Савченко С. О. Аналіз ризиків проектів у агропромисловому комплексі. *Вісник ЧДТУ. Серія: Технічні науки.* 2017. № 1.

С. 100-109. (0,79 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у проведенні ідентифікації, якісної та кількісної оцінки ризиків проектів в агропромисловому комплексі та становить 0,60 друк. арк.*

2. Денчик О. Р. Модель інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу. *Управління розвитком складних систем* : зб. наук. пр. (Google Scholar). Київ : КНУБА, 2019. № 37. С. 18-24. (0,84 д. а.).

3. Денчик О. Р. Практична реалізація моделей та методів інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу. *Управління проектами та розвиток виробництва* : зб. наук. пр. Луганськ: СНУ ім. В. Даля, (Google Scholar). 2019. №3 (71). С. 86-108. (1,45 д. а.).

- публікації в міжнародних виданнях:

4. Denchyk O. R. Seasonal risk management method in agro-industrial projects. *Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences*. (Index Copernicus, Google Scholar, Ulrichsweb Global Serials Directory, Union of International Associations Yearbook). Budapest, 2019. VII(26). I. : 215, P. 47-50. (0,63 д. а.).

- наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Денчик О. Р. Особливості управління ризиками для малих та середніх суб'єктів господарювання в аграрному комплексі. *Управління проектами: стан та перспективи* : Матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., 13-16 вер. 2016 р. Миколаїв : НУК, 2016. С. 48-50. (0,18 д. а.).

6. Денчик О. Р. Інформаційні технології управління проектами в агропромисловому комплексі. *Інформаційні технології та взаємодії: наукове видання III Міжнар. наук.-практ. конф.*, 8-10 лист. 2016 р. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2016. С. 115-116. (0,12 д. а.).

7. Денчик О. Р., Паливода С. О. Порівняльний аналіз процесів управління ризиками в різних методологіях управління проектами. *Українські перспективи у світовому розвитку* : матеріали наук.-практ. конф. молодих учених, 4 лист. 2016 р. Київ : Університет економіки та права «КРОК», 2016. С. 338-340. (0,19 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у проведенні та наданні*

результатів порівняльного аналізу процесів управління ризиками в різних методологіях та становить 0,14 друк. арк.

8. Денчик О. Р. Ідентифікація ризиків проектів в агропромисловому комплексі. *Управління проектами, програмами, портфелями : тези доп. I Міжнар. наук.-практ. конф.*, 16-17 груд. 2016 р. Одеса : Бондаренко М. О., 2016. т. 2. С. 38-40. (0,13 д. а.).

9. Денчик О. Р. Порівняльний аналіз стандартів та методологій управління ризиками. *Формування молодіжного потенціалу в управлінні проектами : мат. наук.-практ. конф.*, 17 бер. 2017 р. Київ : Університет економіки та права «КРОК», 2017. С. 18-20. (0,21 д. а.).

10. Денчик О. Р. Концептуальна модель інтегрованого управління ризиками проектів агропромислового комплексу. *Управління проектами у розвитку суспільства. Розвиток компетенцій проектного управління в умовах кризи : тези доповідей XIV Міжнар. конф.*, 19-20 трав. 2017 р. Київ : КНУБА, 2017. С. 84-85. (0,13 д. а.).

11. Денчик О. Р. Особливості використання інтерактивної матриці Вейрїха в управлінні сільськогосподарськими проектами. *Управління проектами: стан та перспективи : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф.*, 12-15 вер. 2017 р. Миколаїв : НУК, 2017. С. 26-28. (0,19 д. а.).

12. Денчик О. Р., Данченко О. Б., Круль К. Я. Управління зацікавленими сторонами в проектах агропромислового комплексу. *Управління проектами у розвитку суспільства. Управління проектами в умовах переходу до поведінкової економіки : тези доп. XV Міжнар. конф.*, 18-19 трав. 2018 р. Київ : КНУБА, 2018. С. 76-78. (0,09 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у проведенні ідентифікації зацікавлених сторін в проектах агропромислового комплексу та становить 0,07 друк. арк.*

13. Денчик О. Р. Особливості використання моделі «4 сезони» в управлінні ризиками в сільськогосподарських проектах. *Управління проектами : стан та перспективи : мат. XIV Міжнар. наук.-практ. конф.*, 11-14 вер. 2018 р. Миколаїв : НУК, 2018. С. 37 - 39. (0,27 д. а.).

14. Денчик О. Р., Данченко О. Б. Інтегрований процес управління ризиками проектів агропромислового комплексу. *Актуальні питання сучасної науки та практики : матеріали наук.-практ. конф. молодих учених*, 15 лист. 2018 р. Київ.: Університет економіки та права «КРОК», 2018. С. 415-417. (0,22 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у визначенні процесів інтегрованого управління ризиками при управлінні проектами в агропромисловому комплексі та становить 0,17 друк. арк.*

15. Денчик О. Р., Круль К. Я. Управління можливостями в проектах агропромислового комплексу. *Управління проектами у розвитку суспільства. Управління проектами в умовах очікування глобальних змін : тези доп. XVI Міжнар. конф.*, 17-18 трав. 2019 р. Київ : КНУБА, 2019. С. 100-102. (0,07 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у запропонуванні напрямів управління можливостями в проектах агропромислового комплексу та становить 0,05 друк. арк.*

16. Денчик О. Р., Круль К. Я. Проектний підхід в агропромисловому комплексі України. *Управління проектами: стан та перспективи : матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф.*, 10-13 вер. 2019 р. Миколаїв : НУК, 2019. С. 15-16. (0,14 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у виявленні особливостей застосування проектного підходу в агропромисловому комплексі України та становить 0,11 друк. арк.*

17. Денчик О. Р., Круль К. Я. Модель ментального простору стейкхолдерів проектів агропромислового комплексу. *Управління проектами у розвитку суспільства. Управління проектами в умовах дігіталізації суспільства : тези доп. XVII Міжнар. конф.*, 15-16 трав. 2020 р. Київ: КНУБА, 2020. С. 206-209. (0,17 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у визначенні ментального простору стейкхолдерів в проектах агропромислового комплексу та становить 0,13 друк. арк.*

- наукові праці, що додатково відображають наукові результати дисертації:

18. Денчик О. Р., Данченко О. Б., Коломицева О. В., Круль К. Я. Метод

управління можливостями та загрозами в проектах агропромислового комплексу. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки.* (Index Copernicus ICV за 2018 р.: 70.37, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Google Scholar). Черкаси: ЧДТУ, 2019. № 54. С. 60-65. (0,7 д. а.). *Особистий внесок автора полягає в удосконаленні методу управління можливостями та загрозами в проектах агропромислового комплексу та становить 0,53 друк. арк.*

19. Денчик О. Р., Круль К. Я. Модель «4 сезони» для управління ризиками в проектах агропромислового комплексу. *Вчені записки Університету «КРОК»: зб. наук. праць. Серія «Економіка».* (Index Copernicus, SIS, ISI, CrossRef, ISSN International Centre, Google Scholar, Academic Resource Index ResearchBib, Ulrichsweb Global Serials Directory, PKP Index, Eurasian Scientific Journal Index). Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2019. Вип. № 3 (55). С.101-109. (0,93 д. а.). *Особистий внесок автора полягає у розробці моделі «4 сезони» для управління ризиками в проектах агропромислового комплексу на основі розробленої автором моделі ідентифікації ризиків в проектах в агропромислового комплексу «4 СЕЗОНИ» та становить 0,7 друк. арк.*

20. Denchyk O. R., Krol K. J. Method of integrated risk managements for agroindustrial projects. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences.* (Index Copernicus, Google Scholar, Ulrichsweb Global Serials Directory, Union of International Associations Yearbook). Budapest, 2019. VII (34). I.: 205. P. 25-29. (0,72 д. а.). *Особистий внесок автора полягає в удосконаленні методів інтегрованого управління ризиками проектів в агропромислового комплексу та становить 0,54 друк. арк.*

Усі наукові положення, висновки і рекомендації одержані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача.

Результати дисертації опубліковано в повному обсязі.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційної роботи апробовані та схвалені на 12 міжнародних та національних науково-практичних конференціях (НПК): XII-XV НПК «Управління проектами: стан та перспективи» (м. Миколаїв, 2016-2019); III НПК «Інформаційні технології і взаємодії» (м. Київ, 2016); НПК «Українські перспективи у світовому розвитку» (м. Київ, 2016); I НПК «Project, Program, Portfolio Management (P3M)» (м. Одеса, 2016); НПК «Формування молодіжного потенціалу в управлінні проектами» (м. Київ, 2017); XIV-XVI НПК «Управління проектами у розвитку суспільства» (м. Київ, 2017-2020); НПК «Актуальні питання сучасної науки та практики» (м. Київ, 2018).

Відповідність пункту 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167. Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису та виконано здобувачем особисто. Дисертація містить наукові положення, нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для агропромислового комплексу, що підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчать про особистий внесок здобувача в науку та характеризуватися єдністю змісту.

Дисертацію оформлено відповідно до вимог, передбачених Наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації». Дисертаційна робота Денчик О. Р. «Моделі та методи інтегрованого управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі» за змістом відповідає паспорту спеціальності 073 «Менеджмент» і є закінченим науковим дослідженням, виконана на високому рівні, містить вирішення актуальної науково-прикладної задачі. Поставлені в дисертаційній роботі задачі, одержані наукові результати, сформульовані висновки і рекомендації є достатньо обґрунтованими. Подана робота повністю відповідає вимогам п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня

доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167.

Дисертаційну роботу Денчик Оксани Русланівни «Моделі та методи інтегрованого управління ризиками проектів в агропромисловому комплексі» можна рекомендувати до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензент,
д.т.н., доцент, професор кафедри
управління проектами
Київського національного університету
будівництва і архітектури

Веренич О. В.

Рецензент,
д.т.н., доцент, доцент кафедри управління
проектами
Київського національного університету
будівництва і архітектури

Сторченкова Н. Ю.

«21» грудня 2020 р.

Підписи Веренич О.В.
та Сторченкової Н.Ю. засвідчую

Зас. нач.

Пашук В.Г.

Підпис	
ЗАСВІДЧУЮ	
Начальник відділу кадрів	
В. Павлюк	
" 12 "	" 01 2021 р.